

Uit de N.R.C :

Sinds aan het begin van de 15de eeuw het kaartspel in Europa algemeen ingang vond, is er over de toelaatbaarheid van dit bij hoog en laag geliefde tijdverdrijf heel wat geschreven. Theologen en moralisten hebben het fel veroordeeld, vaak met de Bijbel in de hand. Anderen hebben het voor de speelkaart opgenomen, voor zover het spel niet beheerst werd door overmatig winstbejag en dobbelzucht. Beroemd is in dit opzicht geworden het in 1619 in Engeland verschenen werk van den geleerden Thomas Gataker, **On the nature and use of lots** geheten, waarin aangetoond wordt, dat zij, die op de Bijbel menen te steunen, wanneer zij het kaartspel veroordelen, geen nauwkeurige interpretatie van de teksten geven.

Van andere, meer humoristische aard, is **The perpetual alma-nack of gentleman-Soldier's prayer book**; het behandelt de geschiedenis van den dapperen soldaat, Richard Middleton, die met de stukken in de hand wist aan te tonen, dat een spel kaarten niet alleen kan dienen als eeuwige almanak, maar dat het bovendien een morele vermaning inhoudt en tot devotie leidt.

De soldaat Richard Middleton werd voor den burgemeester van de stad, waar hij in garnizoen lag, gebracht, omdat hij in de kerk tijdens de dienst een spel kaarten voor zich had uitgespreid, toen de predikant uit de Bijbel had voorgelezen. Ondanks de aanwijzing van den commanderende sergeant, om de kaarten weg te doen, was Richard rustig voortgegaan met de bestudering van zijn spel. Na de dienst had de sergeant hem aan de politie overgeleverd.

„Wel, agent," vroeg de burgemeester, „wat is er aan de hand?"

„Burgemeester, deze man heeft in de kerk kaart gespeeld."

De burgemeester keek den soldaat aan en zei:

„Wat heb je hierop te zeggen? Als je antwoord onbevredigend is, zal ik je zwaar straffen."

„Burgemeester," antwoordde de soldaat, „ik ben vijf weken op mars geweest en heb slechts een geringe soldij. Ik bezit geen Bijbel, geen almanak of gebedenboek; alleen een spel kaarten. Ik hoop uw edelachtbare te overtuigen, dat mijn geweten onbevlekt is."

Hierop spreidde de soldaat zijn spel kaarten uit en begon met het aas.

„Als ik het aas zie," zeide hij, „bedenk ik, dat er slechts één God is."

Hij nam de twee.

„Als ik de twee zie," vervolgde hij, „denk ik aan den Vader en den Zoon." De drie herinnert mij aan de Drie-eenheid. De vier brengt de vier evangelisten in de gedachte. De vijf doet denken aan de vijf wijze en de vijf dwaze maagden. De zes: in zes dagen schiep God hemel en aarde. De zeven: Op de zevende dag rustte God van zijn schepping uit. De acht doet denken aan de acht rechtschapen mensen, die bij de zondvloed gered werden, Noach en de zijnen. De negen: de negen melaatsen, die door onzen Heiland genezen werden; er waren er tien, maar negen keerden nimmer terug. De tien doet denken aan de Tien geboden, welke God aan Mozes gaf op de berg Sinai".

Daarop legde de soldaat den boer terzijde.

„Als ik de vrouw zie, denk ik aan de koningin van Seba, die kwam om de wijsheid van Salomo te horen. En de heer doet mij denken aan den Heer van hemel en aarde, den almachtigen God en aan zijne majesteit, koning George, voor wien ik bid."

„Wel," antwoordde de burgemeester, „je geeft een goede verklaring voor alle kaarten, behalve die ééne, den boer, dien je opzijde hebt gelegd."

„Ik kan uw edelachtbare een zeer goede verklaring geven, mits u niet boos wordt," „Ik word niet boos."

„De grootste boer, dien ik ken" ging de soldaat voort, „is de agent, die mij hier heeft gebracht." (de Engelse beeldspraak is nog beter, want het Engelse woord voor den boer in het kaartspel is knave en dit betekent tevens schurk)

„Ik weet niet," antwoordde de burgemeester, „of hij de grootste schurk is, maar zeker is hij de grootste dwaas." „Als ik tel, hoeveel tekens er op een spel kaarten staan," ging Middleton onvermoeid voort, „vind ik er 365; dat is net zoveel als de dagen in het jaar. Er zijn 52 kaarten in een spel; dat is net zoveel als het aantal weken. U ziet, edelachtbare, een spel kaarten is even bruikbaar als de Bijbel, een almanak, of een gebedenboek."

Hierop liet de burgemeester brood met kaas en een pot bier komen. Hij gaf den soldaat een goudstuk en liet hem gaan met de opmerking, dat hij de meest gevatte man was, dien hij ooit ontmoet had.